

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

2 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitalie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 13 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

NOSEI Roman xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.11.2018 – 21.02.2019;

Instanța de apel: 11.02.2019 – 13.05.2019;

Instanța de recurs: 16.07.2019 – 02.10.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul Taraclia) din 21 februarie 2019, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Nosei R. a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul:

- art. 217¹ alin. (3) lit. b), c), f) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația drogurilor pe un termen de 4 ani;

- art. 217 alin. (3) lit. b) și c) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitatea legată de circulația drogurilor pe un termen de 3 ani.

În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Nosei R. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate legată de circulația drogurilor pe un termen de 5 ani.

În baza art. 90 Cod penal, instanța a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

Cerința procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 1680 lei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Baza factologică reținută de prima instanță: „Nosei R., acționând de comun acord cu alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă într-o procedură separată, în scopul circulației ilegale a drogurilor cu scop de înstrăinare, în perioada iunie 2017 -

septembrie 2017, procura cu alte persoane de la Casapov P., în s. Cairaclia, r-nul Taraclia, droguri - paie de mac, în proporții mari, din care ulterior, în or. Cahul preparau, prin extragerea și prelucrarea droguri - extract din mac, în proporții mari, mare parte din care vindeau și transmiteau în or. Cahul persoanelor care întrebuințează droguri.

La 27 noiembrie 2017, în domiciliul lui Dovbîșenco Vs., în or. xxxx, în cadrul percheziției autorizate, au fost depistate și ridicate 1,428 gr. de paie de mac (materie uscată), care, conform concluziilor expertizei chimice №34/12/3-R-478 din 13.12.2017 și Hotărârea Guvernului № 79 din 23.01.2006, reprezintă droguri.

La 09 ianuarie 2018, în cadrul percheziției autorizate în domiciliul lui Casapov P. în s. xxxx, au fost depistate și ridicate 2,233 kg de paie de mac, starea uscată, care, conform concluziilor expertizei chimice № 34/12/3-R-123 din 27.02.2018 și Hotărârea Guvernului № 79 din 23.01.2006, reprezintă droguri.

Conform Listei № 1 din Hotărârea Guvernului № 1088 din 05.10.2004, paie de mac și extract din mac reprezintă droguri, care nu se folosesc în scopuri medicinale.

Tot el, Nosei R., acționând fără scop de înstrăinare a drogurilor, în perioada anului 2017, a procurat de mai multe ori, de la diferite persoane, inclusiv de la Cozarenco Vs., locuitor al or. xxxx și de la Creciuneac V., domiciliat în s. xxxx, prin intermediul lui Stoianov R., droguri - marihuana, în proporții mari, în scopul întrebuințării ei.

În continuare acțiunilor sale ilegale, Nosei R., în perioada anului 2017-13.04.2018, a păstrat în domiciliul său, în or. xxxx, 0,183 gr. de rășină de cannabis, pe două fragmente buteliilor din polimer și în domiciliul amplasat în or. xxxx, 0,177 gr. de rășină de cannabis, pe pereții interiori a fragmentului de polimer și pe o pipă, totodată, în perioada aproximativ pe la sfârșitul lunii martie 2018 -13.04.2018, a semănat și a cultivat ilegal, fără scop de înstrăinare, în domiciliul său, 12 (douăsprezece) plante de cannabis (cânepă), care au fost depistate și ridicate la 13.04.2018, în urma perchezițiilor autorizate.

În conformitate cu raportul de expertiză chimică nr. 34/12/3-R-227 din 27.04.2018: - 0,36 gr. (0,183 gr. + 0,177 gr.) de rășină de cannabis se atribuie la substanțe stupefiante, cantitatea căroră, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006, reprezintă proporții mari, totodată, conform Listei nr. 1 a Hotărârii Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004, aceste droguri nu se folosesc în scopuri medicinale; 12 (douăsprezece) plante de cannabis (cânepă) ce conțin component stupefiant activ tetrahidrocannabinol, cantitatea căroră, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006, reprezintă proporții mari, totodată, conform Listei nr. 1 a Hotărârii Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004, aceste droguri nu se folosesc în scopuri medicinale.”

Având în vedere starea de fapt expusă supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 217¹ alin. (3) lit. b), c), f) Cod penal, conform indicilor: *circulația ilegală a drogurilor în scop de înstrăinare, adică prepararea, extragerea, prelucrarea, procurarea, păstrarea, transportarea, distribuirea sau alte operațiuni ilegale cu droguri, săvârșite în scop de înstrăinare, ori înstrăinarea ilegală a drogurilor, acțiuni, săvârșite de două sau mai multe persoane, cu utilizarea drogurilor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, în proporții mari, și în baza art. 217 alin. (3) lit. b), c) Cod*

penal, conform indicilor: *circulația ilegală a drogurilor fără scop de înstrăinare, adică semănatul, cultivarea ilegală a plantelor care conțin droguri, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare, procurarea, păstrarea drogurilor, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare, acțiuni, săvârșite de două sau mai multe persoane, cu utilizarea drogurilor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea neîncasării cheltuielilor judiciare de la inculpat, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea de la Nosei R. a cheltuielilor legate de efectuarea expertizei chimice nr. 34/12/3-R-227 din 27.04.2018, în sumă de 1680 lei. În rest, sentința să fie menținută fără modificări.

În motivarea cererii de apel procurorul a indicat că nu contestă pedeapsa aplicată față de Nosei R. pe care o consideră una legală și echitabilă, dar consideră faptul că instanța nemotivat a respins solicitarea acuzatorului de stat privind obligarea inculpatului de a recupera cheltuielile de judecată legate de efectuarea expertizei chimice nr. 34/12/3-R-227 din 27.04.2018, în sumă de 1680 lei, în acest sens, invocând art. 299 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 13 mai 2019, apelul procurorului a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că efectuarea raportului de expertiză chimică nr. 34/12/3-R-227 din 27.04.2018 a fost dispus de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerii persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării.

În art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016 (*M.O. nr. 157-162/316 din 10.06.2016*), se stipulează că, *în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sânt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.*

Colegiul judiciar a constatat că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizei chimice, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului și în această parte cerințele procurorului necesită a fi respinse și corect au fost respinse de către instanța de prim nivel. Argumentele aduse în apel de acuzatorul de stat sunt neîntemeiate și nu pot servi drept temei pentru casarea sentinței adoptate pe caz, fapt ce determină respingerea apelului, ca nefondat, cu menținerea sentinței ca legală și întemeiată.

Respectiva concluzie se întemeiază și pe dispozițiile art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că: *expertiza judiciară se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate*

de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei judiciare. Dispunerea expertizei judiciare se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală, procuror sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală sau procuror.

Conform art.143 alin. (1) pct. 2) și pct. 6) Cod de procedură penală, *expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale și altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.*

Prin urmare, Colegiul judiciar a apreciat critic argumentul invocat de procuror precum că refuzul instanței de fond cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat nu este întemeiat, or, potrivit art. 227 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, *cheltuielile judiciare sunt cheltuieli suportate potrivit Legii - pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.*

În final, instanța de apel a făcut trimitere și la jurisprudența Curții Supreme de Justiție a R. Moldova ce ține de practica judiciară a încasării cheltuielilor pentru efectuarea expertizei din contul inculpatului, potrivit căreia Curtea, prin decizia Colegiului penal din 28.03.2017, în cauza lui Godzun D., învinuit în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, a statuat că cheltuielile de judecată legate de efectuarea expertizei urmează a fi trecute în contul statului.

6. Nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele de fond, procurorul contestă cu recurs ordinar hotărârile acestora, doar în partea neîncasării din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în cuantum de 1680 lei.

Recurentul indică că instanța de apel și-a motivat soluția de respingere a solicitării procurorului prin aceea că: cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, prin numirea expertizei, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului. Însă, în decizie și sentința lipsește dispoziția privind trecerea cheltuielilor judiciare pe contul statului.

Conform Legii nr. 316 din 22.12.2017, alin. (2) din art. 143 CPP, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile obligatoriu se face din contul bugetului de stat, a fost abrogată, iar la moment se solicită restituirea acestor cheltuieli statului, cheltuieli care au fost suportate din cauza comiterii de către Nosei R. a infracțiunii.

Orice prejudiciu cauzat fie persoanei fizice/juridice sau Statului trebuie să fie reparat. Este necesar schimbarea atitudinii vizavi de instituția procesuală - cheltuielile judiciare și restituirea acestora, deoarece cu așa tendințe a instanței de apel, judecătorii și procurorii vor rămâne fără salarizarea.

Exemple din practica judiciară de recuperare a cheltuielilor legate de efectuarea expertizelor judiciare: decizia Curții de Apel Cahul din 23.09.2015 în dosarul nr. 05-1a-751-03062015; decizia Curții de Apel Cahul din 02.02.2017 în dosarul nr. 05-1a-1418-12122016 și menținută de CSJ prin decizia din 24.05.2017 cu nr. Ira-879/2017; decizia Curții de Apel Cahul din 02.11.2017 în dosarul nr. 05-1a-886-08082017; decizia Curții de Apel Cahul din 23.10.2018 în dosarul nr. 05-1a-1022-08092018.

La soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile respective, trebuie ținut seama de prevederile art. 229 alin. (1) CPP, care pe prim plan pun în sarcina condamnatului atare costuri. Instanța de apel odată ce a dispus respingerea cererii procurorului de încasare de la inculpat a sumei de 1680 lei, nu a dispus trecerea acestora în contul statului, astfel, rezultă că nu dispunem de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere în art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală.

În drept, procurorul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, apărătorul inculpatului, Gorlenco O., a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de procurorul menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, cu menținerea soluției instanței de apel.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurentului, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat, se întemeiază în drept pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererii de recurs depuse instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârile recurate sunt conforme legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să le afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanțelor de fond adoptate pe caz în partea chestiunii legate de recuperarea cheltuielilor judiciare.

Analizând criticele expuse de procuror, se constată că acesta contestă sentința și decizia instanței de apel preponderent din considerentul că, în opinia lui, instanțele eronat nu au încasat cheltuielile judiciare de la Nosei R. în cuantum de 1680 lei suportate de stat pentru efectuarea acțiunilor procesuale necesare pentru instrumentarea cauzei.

Verificând actele cauzei, raportat la alegațiile procurorului, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurentă nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, de altfel și de prima instanță în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută integral.

Prin urmare, Colegiul Penal consideră vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul. În situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța

de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului, după cum pretinde recurentul.

O atare prevedere legală expresă se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Potrivit celor corect consemnate în decizia instanței de apel: „... *efectuarea raportului de expertiză chimică nr. 34/12/3-R-227 din 27.04.2018 a fost dispus de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerii persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării.*”

Totodată, Colegiul Penal notează că expresia „*poate fi obligat*” din dispoziția art. 229 Cod de procedură penală nu echivalează cu expresia „*este obligat*” la plata cheltuielilor judiciare.

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat că, plata pentru efectuarea acestei acțiuni procesuale nu urmează a fi încasată din contul inculpatului, întrucât atât normele procesual-penale relevante cauzei, cuprinse în art. 227 – 229, precum și cele din Legea specială nr. 68/2016 amintită supra, stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor îndrituite cu efectuarea expertizelor judiciare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

La fel, instanța de recurs notează în acest aspect că, în temeiul art. 51 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, procurorul este în drept să pornească o acțiune civilă împotriva învinutului, inculpatului sau a persoanei care poartă răspundere materială pentru fapta comisă, acționând în interesele statului, pe când la caz, procurorul nu a înaintat o atare acțiune. Din ansamblul considerentelor care preced, rezultă că cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

Cu privire la cele consemnate de procuror despre existența unor soluții contradictorii în practica judiciară cu privire la modul de soluționare și recuperare a cheltuielilor judiciare de către Curtea de Apel Cahul, Colegiul Penal ține să specifice că dreptul la o jurisprudență constantă nu este o chestiune ce se regăsește printre temeiurile de declarare a recursului ordinar, mai mult ca atât, în cauza *Legrand c. Franței* din 26 mai 2011, nr. 23228/08, Curtea de la Strasbourg a statuat că apariția unui reviriment de jurisprudență și aplicarea de noi soluții într-o procedură pendinte nu încalcă art. 6 din Convenție - dreptul la un proces echitabil. În același sens, s-a consemnat că exigențele asigurării securității raporturilor juridice și protecția încrederii din partea justițiabililor nu consacră dreptul la o jurisprudență constantă și că evoluția jurisprudenței nu este prin ea însăși contrară unei bune administrări

a justiției, întrucât absența unei abordări dinamice și evolutive ar împiedica orice schimbare sau îmbunătățire.

Având în vedere acestea, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză nu se constată admiterea erorii de drept semnalate de procuror și prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 227-229, 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, neexistând vreun temei pentru admiterea recursului în sensul declarat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitalie, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 13 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe Nosei Roman Valeriu, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 octombrie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion